

Maršal Petain je imenoval novo francosko vlado

Nova vlada bo imela poslej 12 članov - Izšel je tudi že ukaz o pravicah podpredsednika vlade

Vichy, 13. jul. o. Novi državni poglavar Francije, maršal Petain, je sredi imenovanja nove francoske vlade. To se je moralo izvršiti v skladu s predpisi nove francoske ustave. Današnji uradni list je objavil listo nove vlade, ki je naslednja: Pierre Laval, podpredsednik vlade, Paul Baudoin, zunanji minister, Yves Bouteiller, finančni minister, Weygand, minister za narodno obrambo, Emile Mireaux, prosvetni minister, Alibert, pravosodni minister, Adrien Marquet, notranji minister, Jean Ybardegaray, minister za mladino in francosko družino, Pierre Casiot, poljedelski minister, François Pietri, minister za promet, Henry Lemery, kolonialni minister, Colson, državni podtajnik za vojsko, admiral Darlan, državni podtajnik za mornarico, general Pujol, državni podtajnik za letalstvo. Ministra za industrijsko proizvodnjo in za delo bosta imenovana pozneje.

V novi vladi ni več Camilla Chautempsa, ki je voditelj francoskih radikalov. Iz vlade so izpadli med drugimi tudi Frossard, Pomaret, Riviere in Rivaud.

Med novimi ministri sta najpomembnejša novi prometni minister Pietri in pa minister za kolonije Lemery. Pietri je poslanec, ki je vsa leta zastopal v francoskem parlamentu Korsiko. Bil je večkrat finančni minister, minister za mornarico in pri zadnjih predsedniških volitvah je hotel celo kandidirati za predsednika republike. Pripadal je v prejšnjem parlamentu isti skupini kakor Paul Reynaud, vendar pa je bil njegov stalni tekmeec. Obenem z Reynaudom in Tardieuem je bil voditelj sredinskih strank v bivšem francoskem parlamentu. Poleg njega je v novi vladi še kolonialni minister Lemery, ki je bil član francoskega senata. V senatu je ves čas režima ljudske fronte ostro napadal Bluma in njegove naslednike zaradi pogubne politike, ki jo je izvajala levica.

Iz vlade je med drugimi tudi izpadel demokratski poslanec Schuman, ki je v parlamentu zastopal Alzacijo. V zadnjih francoskih vladah je vodil državno podtajništvo za Alzacijo in Loreno. V novi vladi tega državnega podtajništva ni več.

Lavalov položaj

Istočasno z imenovanjem nove vlade je izšel poseben ukaz o tem, kakšne so pravice novega podpredsednika vlade Pierra Laval. Kadar bi državni poglavar ne mogel izvajati svoje oblasti, tedaj ga nadomestuje podpredsednik vlade, tokrat Pierre Laval, ki je podpredsednik sedanje vlade. V tem primeru bo podpredsednik vlade v celoti lahko izvajal vso predsedniško oblast. Če bi pa bil Laval ovira, tedaj pa mora ministrski svet s sedmimi glasovi določiti tistega člana vlade, ki naj izvajata predsedniško oblast. Dokler pa novi predsednik države ne bi zasedel svojega mesta, toliko časa izvajata to oblast ministrski svet v celoti.

Dan žalosti v Franciji

Pariz, 12. julija. m. Po odloku vlade maršala Petaina je proglašen 14. julij za dan narodne žalosti.

Petainov ukaz

Bern, 13. jul. O: Kakor poročajo iz Vichyja, objavlja uradni list tale ustavni akt št. 4 o namestniku-nasledniku šefa države: Jaz maršal Francije in šef francoske države odrejam na osnovi zakona z dne 10. julija 1940:

Cl. 1. Če bi bil iz katerega koli razloga oviran vršiti funkcije šefa države, preden narod ratificira novo ustavo, prevzame to funkcijo zastopnik ministrskega predsednika Pierra Laval.

Cl. 2. Ako bi bil Pierre Laval iz katerih koli razlogov oviran prevzeti to zastopništvo, bo njegovega zastopnika imenoval ministrski svet z večino sedmih glasov. Do tega imenovanja bo vršil dolžnost šefa države ministrski svet. — Petain.

Nemško mnenje o novih razmerah v Franciji

Berlin, 12. julija. m. V zvezi z imenovanjem maršala Petaina za novega poglavarja francoske države na pristojnih mestih v Berlinu pravijo, da to dejstvo Nemčije ne zanima, ker ima čisto notranji francoski značaj. Nemčija je pa Franciji dala čisto svobodne roke, da državo na znotraj preuredi tako, kakor bi ona sama smatrala za potrebno. Politični krogi v Berlinu poudarjajo, da je maršala Petaina treba smatrati za poglavarja francoske države in za voditelja francoskega naroda. Njegov položaj je pa tipično francoski.

Casopisje piše o gotovih težavah, ki nastopajo pri delu za preureditev države. Poudarjajo pa, da Francija na političnem in vojaškem polju ne bo več zavzemala mesta, kakršnega je imela pred prejšnjo svetovno vojno. Toda je edino, kar Nemčijo zanima.

Nemški uradi v francoskem parlamentu

Pariz, 12. julija. m. »United Press« poroča: Ze ves teden so številni delavci zaposleni z raznimi deli v prostorih francoske poslanske zbornice. Te prostore oblepšavajo in jih opremljajo tudi z zastavami s kljukastim križem. V pariških političnih krogih se je zvedelo, da je treba v najkrajšem času pričakovati v Parizu važnega sestanka. V vsem poslopiju so številni pisarniški prostori dobili velike napise, ki pravijo, da so tu nemški uradi.

Poveljnik bolgarske vojske odpotoval v Nemčijo

Sofija, 13. julija. o. DNB. Na povabilo nemškega vrhovnega poveljništva je odpotoval včeraj v Nemčijo vrhovni poveljnik bolgarske armade v svetovni vojni general Zekov, da si ogleda boljše na Zahodu. Generala Zekova spremljata bolgarski armadni general Popov in več atašeev.

Kongres ameriške demokratske stranke

Washington, 13. julija. o. V ponedeljek bo v Chicagu kongres demokratske stranke, na kateri bo prišlo kakor se pričakuje 1100 delegatov. Smatra se, da bo demokratska stranka na kongresu izvolila svojega kandidata za prihodnje predsedniške volitve.

Letalo, ki preleti 1020 km

Newyork, 13. jul. o. Neki angleški letalec je preizkusil včeraj novo vrsto ameriških lovskih letal, ki jih je angleška vlada v velikem številu naročila v Ameriki. O priliki poskušanje vožnje je angleški letalec dosegel hitrost 1020 km na uro. Proizvodnja te vrste letal se je že začela.

Spet smrtna nesreča na savnjski progi

Celje, 12. julija.

Na žumrovem križišču je sredi ob 21.10 zgrabila lokomotiva zadnjega savnjskega vlaka 54-letnega železniškega kurjaka Nedoha Franca iz Loznice pri Celju. Nedoh je bil verjetno nekoliko vinjen in ni opazil prihajajočega vlaka, ko je šel čez progo. Lokomotiva mu je zlomila tilnik in je bil Nedoh na mestu mrtev. Njegovo truplo so odpeljali na bližnje pokopališče.

Vojna se ne sme zaključiti s polovičarskim mirom

Tako piše vodilna italijanska revija »Relazioni Internazionali«

Rim, 13. jul. o. Danes je izšla nova številka vodilne italijanske tedenske revije »Relazioni Internazionali«. Revija piše v uvodniku med drugim:

V Monakovem so se pri Hitlerju sešli Ciano, Bibbentrop, Teley in Czaky. Ta sestanek je treba postaviti v okvir tiste delavnosti osiščnih velesil, ki hoče postaviti v Evropi popolnoma novo stanje po zmagi.

Člankar poudarja, da zmagovita vojna proti staremu političnemu sistemu zahteva, da se mora v Evropi ustvariti resničen in totalni mir. Zmagovito orozje bo opravilo svojo nalogo v celoti, zato pa mora tudi nova bodoča mirovna pogodba končno in stvarno razrešiti vsa vprašanja, ki so ostala nerešena po versailleskem miru.

Državniki v Versailles niso uredili teh vprašanj zaradi pomanjkanja volje ali pa zaradi nezaznavevanja. Zato pa mora biti novi mir prežet

tu pa pomenijo, da bi te spremembe v zunanjem ministertvu močno odjeknile tudi v turški notranji politiki in da zato niso umestne.

Vesti 13. julija

Novi režim v Romuniji še ni popolnoma ustavljen in to dokazujejo številni politični posveti v Bukarešti, kjer še zmerom govorijo o tem, kakšna bi naj bila nova vlada, ki bi poslej vodila vse posle.

Ko sta se madžarska državnik Teley in Czaky vrnila v Budimpešto iz Monakovega, sta izjavila časnika, da mora madžarski narod biti sedaj predvsem discipliniran, t. j. popolnoma miren.

Včeraj je imel pred turškim narodnim predstavništvom govor predsednik turške vlade Saidam. V svojem govoru je Saidam odločno zavrnil vse govorice o tem, češ da bi bila Turčija prešla kak ultimatum iz Moskve. Saidam je predvsem poudaril, da bo Turčija odločno odbila vse neopravičene zahteve in se v borbi za svobodo borila do konca.

Madžarska vlada je sklenila začeti z odpuščanjem rezervistov z orožnih vaj. Ti odpusti bi naj omogočili madžarskim kmetom, da bi lahko opravili vsa dela pri žetvi.

Predsednik Češke in Moravske dr. Hacha je včeraj slavil svoj 68. rojstni dan. Protektor dr. Neurath mu je prišel osebno čestitat.

Francoski parnik »Champlain« (28.000 ton) se je potopil kmalu po podpisu premirja ob francoski obali. Tedaj so krožile govorice, da je parnik torpediral neka angleška podmornica. Sedaj se je izvedelo, da je parnik vozil iz Amerike letala in da se je potopil zaradi tega, ker je zadel ob magnetno mino. Parnik se je potopil v 20. minutah.

Francoska vlada je sklenila čimprej izvesti demobilizacijo. Odpuščeni bodo iz vojaške službe najprej zlasti kmetje in nato obrtniki.

Nemški in italijanski listi pišejo te dni zelo obširno o tem, kar se je govorilo na konferenci v Monakovem. Listi ne izključujejo možnosti, da bo kmalu prišlo do posebne konference med Nemčijo, Italijo in Sovjetijo. Sovjetija bi bila pritegnjena zaradi tega, ker obe velesili osiščna priznavata sovjetske koristi na Balkanu.

Veliki dunajski list »Neues Wiener Tagblatt« objavlja poseben članek o razvoju položaja na Balkanu. List poudarja v svojem uvodniku, da je Jugoslavija zavzela popolnoma pravilno stališče in da je njen položaj tako trden, da niso potrebni nobeni prenegljeni ukrepi.

Zaradi govorice, ki se v zadnjih dneh širijo o Turčiji, je turška vlada smatrala za potrebno, da pomnoži svojo oboroženo silo. V ponedeljek bodo v Turčiji zopet vpoklicali več novih letnikov, dosedanje posadke na mejah bodo pa še okrepili.

Po poročilih agencije Stefani je prišlo do večjih neredov in demonstracij proti Angliji v Gibraltaru. Včeraj so ljudje vzklikali po mestu proti Angliji. To postopanje spravljajo v zvezo s tem, da je prebivalstvo zaradi različnih omejitev in varnostnih ukrepov že zelo izčrpano in razburjeno.

Ameriški zunanji minister Hull je izjavil, da potuje v četrtek prihodnjega tedna v Havano, kjer se bo udeležil vseameriške konference.

V zvezi z gospodarskimi pogajanjmi, ki se bodo vodila s Sovjetsko Rusijo, je odpotovala v Moskvo estonska delegacija pod vodstvom ministra za gospodarstvo.

Ameriški tisk poroča, da je bil v četrtek angleški kralj Jurij V. v veliki nevarnosti, ko je pregledoval angleška utrjevalna dela. Ravno tedaj so nemški bombniki prileteli nad kraj, kjer se je mudil kralj in vrgli več bomb.

Tuže državljane, ki so v Angliji internirani, bodo te dni začeli odvažati tudi v Avstralijo. Dosedaj so že več tisoč internirancev prepeljali v Kanado.

Ker je norveški kralj Haakon odklonil, da bi odstopil, se v norveški prestolnici širijo govorice, da bo major Kvistling izvedel državni udar in prevzel vso oblast na Norveškem. Pri tem bi ga naj podpirale nemške oblasti.

Sovjetski veleposlanik v Londonu Majski je bil včeraj pri zunanjem ministru lordu Halifaxu in imel z njim dolg razgovor. Reuter poroča, da sta govorila o položaju v jugovzhodni Evropi.

Litavski notranji minister je prepovedal vsem litavskim državljanom vsa potovanja čez mejo. Ameriško vlado zastopa v Berlinu že nad eno leto odpravnik poslov ameriškega poslanstva.

Pa tudi ta je bil nad tri mesece odsoten iz Berlina. Včeraj pa se je vrnil v Berlin in ta njegov povratek je povsod vzbudil veliko pozornost.

Angleška vlada je ukazala, da mora prebivalstvo oddati na določenih zbirališčih vso aluminijasto posodo. Ta ukrep je bil potreben zaradi tega, ker postaja uvoz aluminija v Anglijo zmerom težji.

Pariški listi o Petainovem režimu

Pariz, 13. julija. o. Pariški tisk objavlja precej polemične članke o novi francoski vladi in o ustavi, ki je bila izdana pod Petainovim vodstvom.

Znani pariški večerni list »Paris soir« objavlja uvodnik o novi francoski ustavi in pravi, da so osebnosti, ki so krive velikih preizkušenj francoskega naroda, le slabo kvalificirane za to, da sestavljajo ustavo za novo bodočnost francoskega naroda.

Letalski boji nad Anglijo

Nemška letala napadajo Anglijo hkrati z dveh strani, iz Norveške in iz Francije

London, 13. julija. o. Letalsko ministertvo je sredi uradno objavilo, da je bilo v včerajšnjih letalskih bojih zbitih nad Anglijo 10 sovražnih bombnikov.

Reuter je pa nato še objavil, da je bilo v teku dneva zbito še eno sovražno letalo, tako da znaša skupno število zbitih sovražnih letal 11.

Nemški bombniki so včeraj zlasti napadli pristanišča ob škotski obali. Večkrat so nemška letala priletela tudi nad jugovzhodno obalo, kjer je eno nemško letalo zbil neki angleški lovec, drugo letalo pa so sestrelili angleški protiletalski topovi. Dve angleški lovski letali se nista vrnila in svoja letališča.

Po nepotrjenih podatkih je bilo v četrtek nad Anglijo sestreljenih 25 sovražnih letal.

Nemški bombniki metodno in neumorno napadajo industrijsko podjetja na Škotskem. Prav tako zasledujejo angleške ladje ob jugovzhodni angleški obali.

Pri napadih na Škotsko je bilo ubitih deset oseb.

Churchill ranjen

Newyork, 12. julija. m. Newyorški radio poroča: Tajnik sedanjega predsednika angleške vlade Churchilla je zastopnikom tiska sporočil, da je ministrski predsednik Churchill ranjen. Poškodbe je dobil ob priliki včerajšnjega nemškega bombardiranja angleških mest. Churchillov tajnik pa ni hotel povedati ničesar podrobnejšega o tem, kje se je predsednik vlade mudil tedaj, ko je zadobil poškodbe, in tudi ne, če so njegove poškodbe resnejše ali samo lažje značaja.

Bitka pri Mojali traja že več dni

airo, 13. julija. o. Uradno poročilo angleškega poveljstva pravi, da so pri Mojali angleški obrambni topovi prizadejali sovražniku velike izgube. V noči na 10. julij so angleški oddelki pri Mojali prešli v protinapad in prizadejali sovražniku velike izgube. Boji v tem odseku še trajajo.

S sudanske in abesinske meje ne poročajo ničesar novega.

V Somaliji so naš domačinski oddelki nadaljevali svoje izvidniško delo. Obmejne po-

sadke povzročajo dnevno sovražniku velike izgube. Poveljstvo južnoafriških čet v Nairobiju pa objavlja, da bitka pri Mojali traja že od srede. Angleške čete drže povsod svoje postojanke. Poročila o sovražnih izgubah se niso znana, vendar pa morajo biti izgube velike.

V tej bitki sodelujejo tudi južnoafriška letala. Pri Mojali so letala uničila dve postojanki za protiletalsko obrambo. Včeraj popoldne so južnoafriška letala zadela na tri Capronije in na dve italijanski lovski letali. Prišlo je jih, da so zbežala.

Turški zunanji minister ne bo odstopil

Ankare, 13. julija. o. Turško javno mnenje je z veliko pozornostjo čakalo na potek seje turškega narodnega predstavništva, ki je bila včeraj. Na sejo so prišli vsi poslanci, prav tako pa je bila navzoča tudi vsa vlada.

Ko sta vstopila v zbornico predsednik vlade Saidam in zunanji minister Saradzoglu, so vsi poslanci vstali in posebno dolgo vzklikali zunanjemu ministru. Vzklikanje in poskanje je trajalo več minut. Ta manifestacija za Saradzogla se tukaj razlaga tako, da bi naj bila odgovor na vse govorice, ki so se širile o tem, da bo moral Saradzoglu

odstopiti zaradi nedavnih odkritij, ki so bila objavljena v mednarodnem tisku.

Turškemu zunanjemu ministru Saradzoglu so očitali, da je pristal na francoske in angleške zahteve o tem, kako bi se naj pospešil napad na Sovjetijo, zlasti pa na petrolejske vrelce pri Bakuu in Batumu. Saradzoglu bi naj bil pri tem obljubil, da bo Turčija pri tem sodelovala. Te obljube bi naj tako omajale Saradzoglov položaj, da bi zaradi ohranitve prijateljskih vezi s Sovjetijo moral Saradzoglu odstopiti.

Včerajšnje manifestacije v turškem parlamen-

Od tu in tam

Danes bo odpotovala še zadnja skupina članov jugoslovanskega zastopstva v Moskvo. Odpotovala bosta tiskovni zastopnik Kosta Krajsnovič in njegov namestnik Darko Zajič. Z istim vlakom bo odpotoval tudi trgovinski ataše pri našem poslanstvu v Moskvi inž. Gaži. Pred svojim odhodom je inž. Gaži obiskal tudi podpredsednika vlade dr. Mačka.

Osem novih proračunskih dvanajstin pripravila vlada. Nove dvanajstine bodo stopile v veljavo 1. avgusta in bodo veljale do 1. aprila prihodnjega leta. Pri sestavljanju prvih dvanajstin je finančni minister upošteval težko mednarodno stanje in možnost znižanja državnih dohodkov. Pokazalo pa se je, da pritekajo državni dohodki še dosti obilno in da se zlasti dohodek od carin ni prav nič zmanjšal. Davčne reforme so tudi rodile pozitiven sad. V težkih časih niso vpeljali nobeni novi davki, pač pa so bile uveljavljene celo nekatere davčne olajšave za gospodarsko šibkejšo davkoplačevalce. Nove dvanajstine bodo sestavljene po podatkih prvih štirih dvanajstin. Finančni minister zastopa mnenje, da je treba v takih časih, kakor so sedanj, pametno izrabljati državne dohodke, da ne bi bilo treba vpeljati novih davčev.

Na Bledu se je včeraj začela konferenca jugoslovanskih in italijanskih tekstilnih industrij. Jugoslovansko delegacijo tvorijo po dva zastopnika tekstilne industrije iz Ljubljane, Zagreba in Beograda ter službeni delegati ravnateljstva za zunanjo trgovino. Podobno je sestavljena tudi delegacija iz Italije. Glavno vprašanje, okrog katerega se bo gibal največ razprav, je dobavljanje bombažnega prediva, katero nam bo dobavila Italija. Gre namreč za 4 milijone kilogramov čistega bombažnega prediva in prav toliko mešanega prediva. Vse to blago naj bi Italija dobavila naši državi do konca junija prihodnjega leta. Seveda bo zraven tudi važno vprašanje cen, pod katerimi bo italijanska industrija dobavila bombažno predivo.

Zagrebsko tobačno tovarno bodo polagoma popolnoma preuredili in zmodernizirali. Uprava monopolov je sklenila razdeliti delo med tobačne tovarne na hrvaškem ozemlju tako, da bo senjska tovarna odsej izdelovala edino cigare razen viržink, katere izdeluje samo ljubljanska tovarna, cigarete in križni tobak pa bodo izdelovale tovarne v Zagrebu, Mostarju in Travniku. Zagrebska tovarna bo dobila popolnoma nove stroje iz Nemčije. Stroji bodo na električni pogon. Prav tako si bo tovarna uredila sredi mesta tudi veliko skladišče za surovi tobak, katerega bo imela na zalogi po pol milijona kilogramov. Verjetno je celo, da bo zagrebska tovarna dobila novo zgradbo, ker je staro poslopje že pretesno in nesodobno. Samo novi stroji so veljali okrog 10.000.000 din.

Zalosten primer svoje tovarišice Olge Gerželj, ki se je vrgla s četrtega nadstropja na ulico, ker je bila odpuščena iz službe, so porabili nameščenci Osrednjega zavoda za zavarovanje delavcev v Zagrebu za priložnost, da so poslali posebno spomenico ravnateljstvu Suzorja. Osrednji urad ima veliko uslužbenstva, katero je že začel odpuščati, ker se je delo zmanjšalo. Odpuščena Gerželjeva je bila v podporo svojim staršem, pa jo je odpust tako užalostil, da si je končala življenje. Sedaj zahtevajo nameščenci, da je treba pri odpustih upoštevati najprej take, ki niso socialno preveč šibki. Obenem jim naj oblast zagotovi večjo stalnost, zlasti pa za primer, če bo Osrednji urad razdeljen in bodo posamezni okrožni uradi postali nosilci socialnega zavarovanja. 90% vsega nameščenstva v Osrednjem uradu je iz ozemlja hrvaške banovine. Ni pa verjetno, da bi to osebe prevzeli bodoči samostojni nosilci zavarovanja v Ljubljani in Zagrebu. Zato prosijo nameščenci, da bi jim oblast pomagala v težkem položaju in preprečila njihovo bedo.

20. julija bodo na Hrvaškem slovesno praznovali rojstni dan voditelja hrvaškega naroka dr. Vladka Mačka. Glavni tajnik Hrvaške kmečke stranke dr. Juraj Krnjević je izdal na stranke odbore okrožnico, v kateri podaja navodila za organizacijo proslave. Dr. Krnjević pravi, da morajo vse stranske organizacije proslavo organizirati, da bodo s tem dale izraza hvalnosti hrvaškega kmečkega ljudstva dr. Mačku za vse trpljenje, ki ga je preživel za svobodo hrvaškega naroda. Le pazijo naj, da proslave ne bodo preveč zunanje bučne, ker bi to ne odgovarjalo težkim razmeram, ki vladajo pri nas in okrog nas. Posebno v Zagrebu bodo proslave obširne. Tudi radijska postaja v Zagrebu bo 20. julija ves svoj program posvetila slavljencu dr. Mačku.

Hercegovina se polagoma elektrificira. Sedaj elektrificirajo okolico Metkovića, nato pa bodo elektrificirali še novo pristanišče Ploče. Tok bo dajala kalorična električna centrala pri državnem premostovniku blizu Mostarja. Strokovnjaki računajo, da bo mogoče v nekaj letih elektrificirati vso Hercegovino. Posebno pa delajo na to, da bi se na številnih krajih namestile vodne črpalke, ki bodo potem črpalke vodo za namakanje nerodovitnih krajev. Računajo, da bodo tako številna nerodovita kraška polja spremenili v rodovitno, da se bo tudi zapuščena Hercegovina gospodarsko dvignila.

Svojevrsen predlog za gospodarsko obnovo je predlagala trgovinska zbornica v Splitu. Ko so razpravljali delegati o reformah, ki so potrebne v državi, so bili vsi mnenja, da je treba poživiti v prvi vrsti naše gospodarstvo. Zato pa je potrebno, da se najprej znižajo davčna bremena gospodarskih slojev, obenem pa naj se začne izvajati obsežna javna dela, ki bodo dala siromašnemu ljudstvu zaslужbo. V predlogu pa ni nikjer povedano, kje naj bi država dobila težke denarje za plačevanje velikih javnih del, ko bi se pa nasprotno zmanjšala davčna bremena in s tem tudi zmanjšali dohodki države.

Na nevedan način si je kupil ženo cigan Aljuš Redžović in Kosovski Mitrović. Cigan se je bil zaljubil v lepo Selimo in jo hotel kupiti. Toda njen oče je zahteval preveliko odkupnino. Ko pa sta se menila o dekletu, je njen oče rekel, da je težka najmanj 50 kilogramov, med tem, ko je cigan trdil, da manj. Sklenila sta stavko, ki se je glasila tako, da bo cigan plačal Selimo po dva dinarja za kilogram, če bo imela manj kot 50 kilogramov, če bo pa težja kot 50 kg, pa bo plačal kilogram po 50 din. Takoj nato so dekleta stehali. Imela je le 40 kg. Cigan Aljuš je odšel 80 dinarjev in odpeljal Selimo na svoj dom. Kmalu nato pa je hotel narediti stari Selimin oče novo kupčijo. Prodajal je svojo debelo ženo za 2100 din in si kupil mlado vdovo, ki je veljala le 500 din. Tako je nazadnje vseeno naredil dobro kuničjo.

Izvrstna francoska komedija

Zenina osveta

V zakonu razočarana mlada žena najde pota, da si zopet pridobi nezvestega moža

Predstave danes ob 16., 19. in 21., jutri v nedeljo ob 17., 19. in 21. uri

V glavnih vlogah Viviane Romance, Reger Duchesne in drugi

Kino Union tel. 22-21

Mariborčani so mislili, da padajo na mesto bombe

V resnici pa so samo razstreljevali temelje starih pivovarniških hlevov

Maribor, 12. julija.

Včeraj zjutraj je nastalo okoli 5. ure v najbolj imenitni mariborski stanovanjski četrti okrog parka strašno razburjenje. V omenjenem času mariborska gospoda še trdo spi. Tudi včeraj se je nahajala v najslajšem snu, ko je naenkrat strašno počilo »bum«, pa spet »bum« in tako je zagrmelo kar devetkrat povrsti. Že prve eksplozije so vrgle ljudi iz postelj in so preplašeni begali k oknom. Ker pa je pokalo kar naprej, so mnogi pograbili, kar je bilo pri rokah, eni odeje, drugi rjuhe, ter se vanje zavili in bežali po stopnicah v kleti. Mariborčani so bili namreč zadržani prepričani, da padajo na mesto bombe. Baje so bili prepričani, da jih mečejo Angleži, v zmoti seveda, misleč, da

bombardirajo kakšno nemško mesto. Ker je Maribor na meji, ne igra dandanes pri takem bombardiranju nekaj kilometrov nobene vloge in zato je ta zmotna Mariborčanov kar odpuščljiva.

Niso pa bile te borbene bombe, ampak so eksplozije izvirale od razstrelb, ki jih je izvršilo Kilmannovo podjetje pri podiranju starih hlevov Götzove pivovarne na zemljišču, na katerem se bo zidal Hutterjev blok. Ti hlevi so stali na močnih in globoko ležečih betonskih temeljih, katerim drugače niso mogli priti do živega kakor s pomočjo dinamita. Na devetih točkah so te temelje navrtali ter so naboje danes zjutraj zažgali. Vzeli pa so menda nekoliko prevelike količine razstreliva, ker je bilo pokanje res močno ter je spravilo Mariborčane v neznanski strah.

Ponarejeni petstotaki na Pobrežju

15 letni Alojz Majcen ukradel svojemu učetu pet bankovcev ter jih sam začel spravljati v promet

Maribor, 12. julija.

Še vedno se nahaja v preiskovalnem zaporu mariborskega okrožnega sodišča okoli 50 osumljenec, ki so vsi zapleteni v znano afero ponarejanja 500 dinarskih bankovcev. Medtem pa so se spet pojavili v prometu novi 500 dinarski falsifikati ter so spet vzbudili precej razburjenja, ker so skrajno oblasti sumile, da se nahajajo na svobodi še drugi skrivci, katerih od sedaj ni bilo mogoče dobiti. Tezenskim orožnikom pa se je posrečilo novo afero hitro pojasniti.

Dne 7. t. m. je prišel na orožniško postajo gostilničar Jožef Vrecl iz Pobrežja ter je prijavil, da je istega dne zamenjal nekemu v delavsko obleko oblečenemu moškemu 500 dinarski bankovec. Dotični moški je pil pri njem liter vina ter kupil nekaj cigaret ter mu je gostilničar iz petstotaka izplačal 488 din. Ko je potem natančneje bankovec pogledal, je opazil, da je ponarejen. Orožniki so se takoj podali na zasledovanje ter so v Novi ulici prijeli vinjenega moža, v katerem je Vrecl prepoznal osumljenca. Bil je močno vinjen, pa so ga spravili preko noči v zapor. Naslednjega jutra je bil trezen ter je skrajno skušal vse utajiti, češ da se nič ne spominja, potem pa se je bil spomnil ter je vse priznal. Mož se je pisal Tomaž Senekovič

ter je delavec s Pobrežja. Izjavil je, da mu je dal ponarejen bankovec 15 letni Alojz Majcen iz Gubčeve ulice na Pobrežju, ki je sin znanega ponarejevalca Franca Majcena, katerega imajo sedaj v preiskovalnem zaporu v Mariboru.

Orožniki so nato zaslišali mladega Alojza Majcena. Tudi ta je skrajno tajil, potem pa je povedal, kako je prišel do ponarejenih bankovcev. Kakor znano, je mladi Alojz izdal orožnikom skrivališče svojega očeta, katerega so oblasti dolgo časa zaman iskale. Alojz je doma v očetovem suknjiču nekoč našel naslov mesarskega mojstra Stevana Koširja iz Zagorja ob Savi. Dozdevalo se mu je, da se bo oče tam nahajal, pa se je odpeljal v Zagorje. Tam je očeta res našel in ko je videl pri njem na mizi ponarejene bankovce, mu je skrivaj izmaknil pet kosov ter jih spravil v žep. Potem se je odpeljal domov, ko pa je šel iz Tezna na Pobrežje, je štiri bankovce izgubil. Prijavil je potem orožnikom skrivališče svojega očeta, ponarejeni bankovec pa je skrival v stražniskem gozdu. Sedaj je mislil, da se je razburjenje zaradi falsifikatov že pogoilo, pa je šel po bankovce v skrivališče ter ga je izročil Senekoviču, da ga zamenja. Senekovič mu je dal za ponarejeni petstotak 100 din. Orožniki so poleg Senekoviča aretirali še mladega Alojza Majcena ter so oba izročili v zapore mariborskega sodišča.

Usodna nesreča mladega Jeseničana na Mariborskem otoku

Maribor, 12. julija.

Nocoj ponoči je umrl v mariborski bolnišnici mladi Ciril Novak z Jesenic. Smrt je nastopila kot posledica usodne nesreče, ki je zadela Novaka v kopališču na Mariborskem otoku. Preteklo nedeljo je obiskala Maribor številnejša izletniška skupina z Jesenic. Fantje so si ogledali mesto in okolico ter šli tudi v kopališče na Mariborski otok, ki jim je zelo ugajalo. Kopali so se, Ciril Novak pa je poskusil tudi skakati v bazen. Ko pa se je spet z velike višine pogнал v bazen, se mu je skok ponesrečil. Padel je tako, da so ga morali potegniti iz vode. Ni več mogel etopiti na noge ter so ga reševalci prepeljali v bolnišnico, kjer pa so zdravniki ugotovili, da si je Novak poškodoval hrbtenico. Poškodba je bila smrtna ter ni vsa zdravniška umetnost nič pomagala.

Športne vesti

JUTRIŠNJI ŠPORTNI SPORED.

V Mariboru bo na igrišču Železničarja finalna prvenstvena tekma med SK Železničarjem in SK Mariborom za prvenstvo Slovenske nogometne zveze. Tekma se začne ob 17.30 na stadionu SK Železničarja. Tekmo bo sodil zagrebški sodnik.

V Ljubljani: Jadran : Litija. Jadran nastopi po fuziji z SK Reko z nekaj dobrimi igralci SK Reke in bo tekma že samo zaradi tega prav zanimiva, ker bodo dobro moštvo SK Jadrana videli v novi postavi. — Tekma se začne ob 17.30 na igrišču Jadrana v Kozeljici. — V predtekmi nastopijo juniorji Železničarja in domačina Jadrana. Ta tekma pa se začne že ob 16.30.

Na igrišču Ljubljane bo ob 16. tekma med Marsom in SK Celjem. SK Mars nastopi kompleten s svojimi novimi pridobitvami Hasslom, Pupom in Piskom. — V predtekmi nastopijo ob 15. juniorji Marsa proti kombiniranemu moštvo Most.

Prvenstvo ljubljanske kolesarske podzveze bo jutri na progi Ljubljana—Trebnje in nazaj. Start za dirko ob 8. zjutraj na Dolenjski cesti. Cilj bo ravno tam okoli pol 12.

Atletski deoboj juniorjev SK Ilirije in SK Celja v Ljubljani na grišču ljubljanskega Sokola. Spored je prav zanimiv in se začne ob 10. dopoldne.

JUGOSLOV. TENIŠKA ZVEZA JE PREPOVEDALA TENIŠKI DVOBOJ SRBIJA-SLOVENIJA

Nasprotstva med Srbsko teniško zvezo in Jugoslovansko teniško zvezo trajajo že dalj časa in se javljajo ob vsaki priložnosti v Beogradu. Hrvati ne dajo, oziroma Jugoslovanska teniška zveza ne dovoljuje svojim igralcem, da bi igrali v Beogradu in hoče Srbsko teniško zvezo disciplinirati, češ, da ne spoštuje odločitev Jugoslovanske teniške zveze in da je ta zveza ustanovljena proti pravilom Jugoslovanske teniške zveze. Tako je prišlo tudi ob teniškem dvoboju Srbije in Slovenije. Proti pričakovanju je Jugoslovanska teniška zveza prepovedala tudi ta dvoboj in o tem obvestila voditelje Slovenske teniške zveze v Mariboru in Srbske teniške zveze v Beogradu, poleg tega pa to prepoved sporočila tudi posameznim igralcem.

Hrvaški listi danes sklep Jugoslovanske teniške zveze celo odobravaljo in opravilujejo. Mislijo, da se niti Slovenska teniška zveza, niti Srbska teniška zveza na to prepoved ne bosta ozirali, kajti to, kar delajo Hrvati z vrhovnimi športnimi forumi, ki jih imajo v Zagrebu, od koder hočejo nadzirati ves jugoslovanski šport, presega že vse meje.

Ukinitve nočnega brzovlaka

Naša železniška uprava je nedavno ukinita nočni brzovlak št. 501/602, ki odhaja iz Maribora ob 2.48 proti Ljubljani in ravnotako tudi nočni brzovlak št. 601/502, ki odhaja v nasprotni smeri iz Ljubljane ob 0.20 proti Mariboru. Ukinitve tega para nočnega brzovlaka je v zvezi z ukinitvijo priključka na oba brzovlaka v prometu z Italijo. Ukinitve tega nočnega brzovlaka naši potniki in turisti zelo težko občutijo. Nočni brzovlak je nudil izletnikom in turistom iz Maribora in Celja možnost za enodnevnne izlete na Gorenjskem, ravnotako pa tudi izletnikom iz Ljubljane možnost za enodnevnne izlete v turistične predele ob naši severni meji. Tudi poslovni krogi iz Maribora so se prav radi posluževali nočnega brzovlaka za enodnevnne opravke v Ljubljani in narobe. Posebno zadnje čase je bilo opaziti, da je bil ta nočni brzovlak v obeh smereh izredno močno frekventiran. V interesu našega turizma in našega gospodarstva bi bilo, da bi železnica upravo zopet uvedla nočni brzovlak med Mariborom in Ljubljano kot lokalni brzovlak, ali pa kot pospešeni vlak vsaj približno v trasi dosedanjega nočnega brzovlaka v obeh smereh. Tujskoprometna Zveza »Putnik« v Mariboru je prejela številne pritožbe interesov in je na merodajnih mestih podzvela primerne korake, da se tej splošni želji in potrebi to vprašanje čimprej ugodno rešila.

Tramvajski škropilni voz

pomeni v časih, ko primanjkuje bencina in osebja za škropilne avtomobile, veliko dobroto za Ljubljano, da so vsaj ceste, kjer vozi električna cestna železnica, večkrat na dan dobro škropiljene. Ker pa tramvajski vozovi teko po tirnicah, seveda niso tako okretni kot avtomobili in se zato tramvajski škropilni voz ne more umakniti vsakemu pešcu ali kolesarju. Prav tako pa upravljanje škropilne naprave nikakor ni enostavno ter zahteva od delavca velike pazljivosti in napore, da delavec ne more neprestano paziti na pešce, še manj pa na nagle kolesarje. Večkrat se tudi zgodi, da se škropilna šoba ne da naglo zapreti in je pešec na cesti nehoti poškropljen z vodo. Preden je prišel škropilni tramvaj voziti, je bilo običajno v vseh ljubljanskih dnevnikih nekolikokrat opozorjeno, naj ne hodi po cestah, temveč samo po hodnikih, saj vendar tako zahteva policijski predpis ne glede na škropilni tramvaj. Teda je bila pa naša javnost tudi opozorjena, da škropilni tramvaj sploh ne more paziti na kolesarje in na pešce po ceststih, pač pa morajo kolesarji sami paziti nanj in se mu izogniti. Kogar torej curek vode iz škropilnega tramvaja ujame na ceststihu, naj si ploho sam pripiše, pešci naj jo pa smatrajo za kazen za prestopke cestno policijskega reda, ki zahteva hojo po hodnikih in prepoveduje hojo po ceststih. Če bi namreč osebje tramvajškega škropilnega voza pazilo na pešce in kolesarje, bi voz nikamor ne prišel in bi opravil komaj polovico svojega dela, ljubljanske ceste in ulice bi pa ostale prašne. Večkrat pa kolesarji tudi nalašč nagajajo in zato tudi zaslužijo mrzlo prho. Tako se je zgodilo tudi v nedeljo na Dolenjski cesti pri mitnici, kjer je večja skupina namenoma vozila tik ob tramvajskem tiru in se ni hotela ogniti. Po dolenjskih dobrotah korajžni in bojeviti kolesarji so pa zaradi zaslužene prhe obrnili ter hiteli za vozom in ga tudi dohiteli pri Rakovniku, kjer je točil vodo. Očitno jih prha ni ohladila, ker je na bojevitejši kolesar napadel škropilca in ga ramil na ušesu. Če bi policijski stražnik ne bil o pravem času posredoval, bi bilo lahko prišlo do večjega izgreza in težjih ran. Seveda je stražnik vse razgračaje odpeljal na stražnico ter sedaj čakajo na nagrado za svoje nagajaje. Prosimo torej vse ob-

Vremensko poročilo »Slov. doma«

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura v °C		Veterni smer (a kosi)	Padavine
		dan	noć		
Ljubljana	762.7	26.0	11.4	78	4
Maribor	760.7	20.0	10.0	80	10
Zagreb	758.7	29.0	14.0	60	2
Belgrad	759.0	33.0	16.0	80	0
Sarajevo	758.7	29.0	15.0	90	0
Vis	761.1	24.0	19.0	70	0
Split	760.6	28.0	18.0	70	3
Kumbar	759.9	27.0	20.0	70	4
Rab	759.4	26.0	17.0	80	3
Dujavovnik	760.0	27.0	17.0	70	0

Vremenska napoved: Spremenljivo oblačno, nestalno vreme.

Koledar

Danes, sobota, 13. julija: Meta, Margar Nedelja, 14. julija: Bonaventura.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovska c. 62; mr. Garbus, Moste, Zaloška c. 47.

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljala v soboto od 8 zvečer do ponedeljka od 8 zjutraj mestni zdravstveni nadzornik dr. Mis Franta, Poljanska cesta 15-11, telefon št. 32-84.

Promenadni koncert. Turistični odbor za mesto Ljubljana priredi danes ob 18.45 promenadni koncert v Zvezdi. Koncert bo izvajala godba Narodnega železničarskega glasbenega društva »Sloga«. Dirigent Pogačnik Miha.

Obvezni zdravniški pregled vseh zaposlenih po obratovalnicah z živil, t. j. v mlekarah, gostilnah, javnih kuhinjah, krčmah, izkuhah, trgovinah z živil, sploh v vseh obratovalnicah, kjer se živila pridelujejo, predelujejo ozir. prodajajo, na podlagi zakona o zatiranju nalezljivih bolezni od 17. do 24. junija t. l. Zdravniški pregled bo v prostorih mestnega fizikata od 8 do 13, in sicer z one, katerih primerek ima začetno črko A—D 17. julija, od E—H 18. julija, L—N 20. julija, O—R 22. julija, S—T 23. julija, U—Z 24. julija. Vse prizadete opozarjamo, da je napovedani zdravniški pregled v smislu zakona strogo obvezen. V mesecu avgustu bo tudi revizija po vseh navedenih obratovalnicah ter bo proti kršiteljem tega poziva postopano po zakonu.

Objava. Pošta Ljubljana 6 na Cesti 29. oktobra št. 31 ne bo poslovala s strankami od 15. do 24. julija zaradi popravila uradnih prostorov. Stranke naj se ta čas poslužujejo drugih pošt.

Zaključni izpiti na Christoforovem učnem zavodu z Enoletnim trgovskim tečajem v Ljubljani so se vršili pod predsedstvom ravnatelja od 20. junija do 2. julija. Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti (predizobrazba mala matura, ozir. završni izpit) je letos dovršilo: Z odličnim uspehom 30 učencev-nk, s prav dobrim uspehom 74 učencev-nk, z dobrim uspehom 36 učencev-nk. Za tri mesece je bilo odločenih 13 učencev-nk. Posebni enoletni trgovski tečaj pa je dovršilo: Z odličnim uspehom 10 učencev-nk, s prav dobrim uspehom 38 učencev-nk, z dobrim uspehom 30 učencev-nk, z zadostnim uspehom 2 učencev-nk. Za tri mesece je bilo odločenih 4 učencev-nk, za celo leto pa dva učenca-ki. — Kakor običajno vsako leto, se je ob koncu šolskega leta vršila strogo pisna in stenografska tekma. Pri strogo pisni tekmi so dosegli prva tri mesta absolutenke: Kozina Angela iz Trbovelj, Bozovič Ana iz Škofje Loke, De-Zordo Olga iz Medvode. Pri stenografski tekmi, diktat do 220 zlogov v minuti, so dosegli prva tri mesta absolutenke: De-Zordo Olga iz Medvode, Krizanec Ljuba iz Gornje Radgone, Čupane Ferdo iz Celja. — Po končanih izpiti je ravnateljstvo svojim absolventom-injam priredilo zanimivo razstavo modernega pisarniškega pohištva, računalnih strojev in najrazličnejših pisarniških potrebščin. S to razstavo so učenci še izpopolnili svoje strokovno znanje. Zaključek šol. let je bil 4. julija. — Informacije glede vpisa in sprejema za prihodnje šol. leto daje vodstvo pisarno in osebno med običajnimi uradnimi urami Tel. št. 43-82.

Komenda. Jutri, v nedeljo, 14. t. m., ob 14 bo blagoslovitev mladčevskega prapora, ob 15 pa javni telovadni nastop fantovskega oddelka in deliškega krožka na letnem telovadišču. Po nastopu prosta zabava. Vsi prijatelji mladine vabljeni — Bog živi!

Iz Škofje Loke. Jutri ob 16 priredi Vrtnarski odsek tukajšnje podružnice Sadržarskega in vrtnarskega društva v novi šoli predavanje »O negi cvetic na oknih in na gredih«. Predava g. Jože Kregar. Vabljeni so tudi nečlani.

Koncert »Trboveljskega slavčka« v Celju

Celje, 12. julija.

Ob svoji desetletnici je znani mladinski zbor rudarskih otrok »Trboveljski slavček« sklenil prirediti brezplačen koncert za vse vojaške celjske garnizije. Koncert bo v nedeljo, 14. t. m., ob pol 11 dopoldne na dvorišču vojašnice Kralja Petra I. na Dekovem trgu. Pri koncertu sodeluje tudi vojaška godba 39. pp. Zbor bo izvajal umetne, slovenske narodne in slovenske plesne pesmi s spremljevanjem godbe.

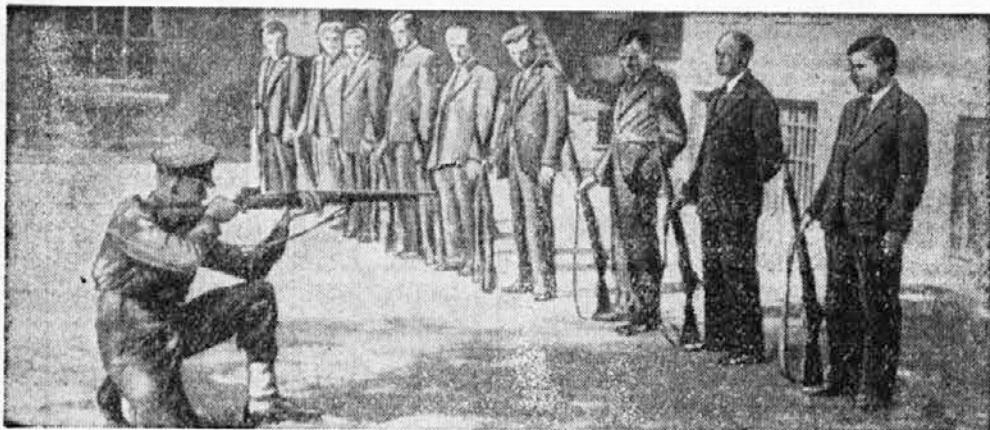
Ker se je med obitvostvom pokazalo zelo veliko zanimanje za nastop mladih pevcev, je poveljnik 39. pp. g. Liberat Defar izdal dovoljenje, da se sme koncerta udeležiti tudi celjska javnost. Pri vstopu se bodo prodajali sporedi po 3 din, s čimer naj bi zbor kril režijske stroške.

Zaradi kratkega časa za organizacijo polnoštevne udeležbe, ki jo »Trboveljski slavček« zasluži, vabimo vse delavske, nameštenske, pevске in druge organizacije in društva s prošnjo, da opozorijo svoje člane in javnost na to prireditel in jim obisk kar najtopleje priporočijo. S skromno vstopnino bomo s tem podprli mlade pevce pri njihovem plemenitem in požrtvovalnem delu, bomo pa tudi deležni bogatega umetniškega užitka.

KUPUJEMO SMREKOVO SKORJO

po najvišjih cenah. — Ponudbe na anononni zavod Hinko Sax, Maribor, pod »Tovarnac«.

činstvo, naj upošteva izredne razmere, ko mestnemu cestnemu nadzorstvu primanjkuje bencina in šoferjev, ter se namo oigba tramvajskemu škropilnemu vozu, da ljudem ne bo treba zabavljati proti prahu na cestah, kjer vozi tramvaj.

Angleški civilisti se vadijo v rabi orožja, ker bo v primeru nemškega napada na Anglijo moral vsak prispevati svoj delež za obrambo države.

Judje so z veseljem pozdravili sedanjo vojno

Tudi oni so za novo ureditev Evrope, seveda ne za takšno, kakor si jo zamišljajo Nemci

Kako gledajo na sedanjo vojno v Evropi Judje, ki o njej morejo seveda prav tako malo odločati, kakor toliko drugih malih narodov, vesele se smatrajo za zelo malo pomembno vprašanje. Premalenkosti ali pa preobširni bi bili računi velikih držav, če bi se morale v sedanjih velikih časih baviti tudi s takšnimi vprašanji, kakor so na primer vprašanje zahtev malih narodov, posebno pa še takšnih, kot so raztreseni med drugimi narodi po vsem svetu, ponekod bolj, drugod spet manj porazgubljeni. Vendar pa tudi Judom ne more nihče braniti, da ne bi smeli imeti svojega naziranja o sedanjih vojni in svojih težnjah, ki naj bi jih jim ta vojna uresničila. Dasi od sedanjih sovražnosti v Evropi Judje le nekaj obetajo oziroma so si vsaj obetali, dokazuje zelo zgovorno članek, ki ga je napisal v glavnem uradnem judovskem glasilu Daljnega Vzhoda, v »Judovskem življenju«, neki dr. Goldmann. Njegov članek je ponatisnilo tudi glasilu Jugoslovanskega protimarksističnega odbora v Beogradu. Med drugim pravi:

»Judovstvo smatra sedanjo vojno za velik korak naprej po poti, ki vodi do uresničenja njegovih ciljev. Ko je bil leta 1938 sklenjen v Monakovem sporazumu in ko se je že zdelo, da je nevarnost vojne minula, je Jude prevzel strah. V oktobru 1938 je bil položaj judovstva, če ga gledamo v celoti, najslabši. Obstajala je nevarnost, da bodo demokracije države sklenile končno veljavno mir s Nemčijo. Če bi se bilo to zgodilo, da bi se Francija in Anglija končno le sporazumeli z narodnim socializmom, bi bili Judje v Evropi v skrajnem primeru obsojeni, da v prihodnjem rodu izumre. Njihovo vprašanje bi ostalo izven splošnih evropskih vprašanj.

Razumljivo je, da so se Judje te zgodnje smrti hoteli z vsemi sredstvi rešiti, kakor se je otepa vsak. Napeli so vse sile, da v Evropi ne bi bilo več ravnovesja. Judom je bila potrebna evropska vojna zaradi rešitve judovskega vprašanja. Da bi mogli uresničiti svoje želje, jim je bila potrebna vojna med narodi, vojna, ki se je sami neposredno ne bi udeleževali. Ko je res izbruhnila, so se tega nemalo razveselili. To so celo slavili kot svojo zmago.

Dr. Goldmann piše o tem naslednje: Prvič po mnogih letih stoji evropsko judovstvo ne samo pred strašno sedanjo, pač pa tudi pred upanjem, da bo doživelo krasno bodočnost. Boj, ki smo ga v preteklih letih vodili proti narodnemu socializmu, ni več osamljen boj. Mi se zdaj borimo skupno z državami, kakor je bilo to vedno v najlepših trenutkih naše zgodovine... Če Evropa doseže mir, podoben tistemu, ki je bil sklenjen leta 1918 v Versailles, potem to pomeni, da bo izbruhnila nova vojna čez deset let. Ustvarjena mora biti nova organizacija političnega življenja v Evropi, in najboljše demokratske glave vojskujocih se kakor tudi nevtralnih držav se že ukvarjajo z vprašanjem, kako bo tedaj, ko bodo sklepale mir. Poučiti nas morajo izkušnje zadnjih dvajsetih let. Treba je poiskati odgovor na vprašanje, zakaj je bila takšna rešitev evropskih vprašanj, kakršno je prinesla versajska mirova pogodba, zavrnjena še nekaj let po vojni. Nam je potrebno najti obliko za novo, stalno rešitev judovskega vprašanja v raznih krajih Evrope, izdelati nov sistem jamstev in za-

varovanja judovskih pravic. Najti moramo za Jude položaj, ki bo temeljil na zamisli nove ureditve Evrope.

Iz vsega tega se pač vidi tudi to, da glede očitka, kdo je kriv sedanje vojne, Judje tudi niso kar tako nedolžni, saj v tem članku dr. Goldmann sam priznava, kako zelo so Judje želeli, da se Francija in Anglija le ne bi v Monakovem pobotli in preprečili novo vojno. Gotovo so tudi oni — kakor še marsikdo drugi — računali, da se bosta Francija in Anglija uspešno branili pred Nemci, ki so z Judi začeli v Evropi prvi obračunavati. Navdušenje in veselje nad izbruhom vojne pa se je brez dvoma pri njih poleglo tedaj, ko je bila Francija premagana. Zdaj ves njihov up visi samo še na Angliji, in bogve, če tudi ta ne bo šel po vodi. Če se to zgodi, potem po sedanjih vojni ne bo prišla za Jude »krasna bodočnost«, kakor o njej govori Goldmann, pač pa črni dnevi, kakršnih še niso doživeli.

Namesto bencina — oranžada!

Kaj vsega ne izumijo učenjaki dvajsetega stoletja! Pomislite, iz Tel Aviva v Palestini poročajo zdaj, da so v nekem tamkašnjem laboratoriju iznašli novo pogonsko sredstvo, ki se pridobiva iz pomaranč. Poskusi so se baje dobro obnesli. Težava pa je v tem, da bo treba vse motorje, ki jih bo gnalo to nenavadno novo pogonsko sredstvo, primerno predelati, ali pa nalašč v ta namen izdelovati nove.

Kopriva — zdravilo

Kopriva ni samo zelo uporabna vlaknena rastlina za izdelavo koprivaste tkanine, temveč je tudi izborna zdravilna rastlina. Ker čisti kri in poganja seč, nam dobro služi kot solata. Mladi koprivni listi zmanjšujejo obremenjenost sladkorja v krvi, ker vsebujejo skoraj gotovo snovi podobnega učinka kot ga ima insulin. Sok koprive ima zaradi velike vsebine železa in klorofila razen tega tudi lastnosti, ki spodbujajo tvoritev krvi. V prejšnjih časih še, ko so bili ljudje važni brutalnih bolečin zdravljeni, so se pri hudih revmatičnih bolečinah večkrat s koprivami topli, da so bolečine preprečili.

Morda pa le še ne veš

Zavod za proučevanje higijene podeželja je bil osnovan v Einödshof-Lichtenheimu, rojstnem mestu znamenitega umrlega higijeničarja Peterkoferja.

Hud sklepni revmatizem zahteva v poslednjih letih v Italiji vedno več smrtnih žrtev. Merodajni činitelji vedno zahtevajo zaradi tega obvezno prijavo teh bolnikov.

Amerikanci so ugotovili, da se je pri njih povečala povprečna življenska starost 1. 1938. na 60.81 let. Moški žive povprečno 60.18, ženske pa 64.36 leta. V primeru z začetkom tekočega stoletja se je povečala v Zedinjenih državah povprečna življenska starost za 11.5 let.

Dihanje novorojenčka je zlasti prvega dne čisto izrazito neenakomerno, čeprav ne gre za nobeno resnejše obolenje. Dihanje je trebhušno — preponsko. Hitrost dihanja je seveda mnogo večja kot pri odraslem in znaša v mirovanju 40 do 45 dihov na minuto.

Pomembnost grške mornarice v Sredozemlju

Čeprav ni posebno velika, je še vedno najmočnejša med vsemi mornaricami balkanskih držav

Najmočnejša pomorska sila na Balkanu je brez dvoma Grčija, ki ima tudi najbolj členovito obalo z neštetiimi skalnatimi otoki. Častniki grške vojne mornarice se šola v pomorski šoli v Pireju pri Atenah. Mornarje pa novačijo iz primorskega prebivalstva, in to z žrebanjem. Služba v mornarici traja dve leti, na to pa ostanejo mornarji v rezervi do 30. leta. Šole, v katerih se urijo specialisti, so na nekaterih starih vojnih ladjah.

Po prvi svetovni vojni je angleško pomorsko odposlanstvo reorganiziralo vso grško oboroženo silo na morju. Danes razpolagajo Grki približno s 50.000 tonami vojne mornarice. Največji ladij sta dve oklopnici po 15.000 ton vsaka, kupljeni 1914. leta v združenih ameriških državah. Glavna oborožitev obsega: 4 topove po 305 in 8 topov po 203 mm. Popolnoma modernizirana je oklopna kri-

zarka »Georgios Averof« z 10.000 tonami in 23 vozli hitrosti. Ta križarka je še vsem v spominu iz časov Venizelosove revolucije. Manjše enote so: 8 starih torpednih rušilcev, 9 novih rušilcev od 150 do 250 ton, 6 podmornic, ki nosijo imena olimpijskih bogov in boginj, 5 polagalev min, 2 lovca min, 5 topovskih in 6 pomožnih ladij.

Načrt za graditev je kaj širokopotezen, vendar se zdi, da bo ta vojna slabo vplivala na grško mornarico. Negotova je namreč usoda tistih ladij, ki so bile naročene v Angliji. Od teh je: 6 rušilcev po 1450 ton, 7 podmornic in ena lahka križarka. Ameriške ladjedelnice pa gradijo: 4 oklopne križarke, 6 lahkih križark, 6 rušilcev in 10 podmornic. Poleg tega pa gradijo domače ladjedelnice male motorne torpedovke in druge pomožne ladje.

Promet skozi stratosfero — gotovo dejstvo

Amerikanci so pa res večni nezadovoljneži. Zdaj jim ne zadostuje več promet po zemlji, morju in po spodnjih plasteh zemeljskega ožračja. To dokazujejo zadnji poskusi, kako bi se dal usmeriti letalski promet tudi skozi stratosfero. Ti poskusi so se, kakor poročajo, sijajno obnesli. Uprizorili so jih na progi, ki je dolga 5000 km, in sicer med New Yorkom in Los Angelesom. Letalo je preletelo to dolgo pot v rekordnem času 11 ur in 45 minut. Med potjo se je spustilo na zemljo samo enkrat, in to v Kansas Cityju. Pristanek med potjo je bil potreben zato, ker se je letalo moralo znova založiti z bencinom, ki ga za vso pot ni moglo vzeti s seboj v New Yorku.

Redilnost posameznih jedi

Menda je bolj malo ljudi, ki bi raje segli po krompirju kakor pa po klobasi, razen tistih seveda, ki imajo z mesom vsak dan opraviti. Taka presoja jedi je v človeku že tako ukoreninjena, da na to, koliko ima kakšna jed v sebi, še ne pomisli ne. So nekatere jedi, o katerih mislimo, da so boljše, v resnici pa imajo v sebi manj redilnih snovi kakor kakšna druga jed, ki nam je bolj všeč ali o kateri mislimo, da je boljša.

Vitaminologi, to so ljudje, ki preiskujejo, koliko redilnosti ima kakšna jed v sebi, so ugotovili, da ima kilogram jajčnega rumenjaka v sebi 3600 kalorij, suho svinjsko meso 2767 kalorij, holandski sir 2545 kalorij, goveje meso 1591 kalorij, perutnina 1328 kalorij, teletina 1179 kalorij, kozje mleko 957 kalorij, goveja kri 940 kalorij, svinjska kri 929 kalorij, ovčja kri 805 kalorij, riba 731 kalorij, kravje mleko 666 kalorij, jajčni beljak 582 kalorij itd.

Francoski begunec, ki se zdaj takole vrača na svoj dom. Kakor se vidi, je na svojem avtomobilu izkoristil vsak najmanjši prostorček, da je lahko vzel s seboj čimveč potrebnih stvari.

Ruski poslanik na našem dvoru, Viktor Andrejevič Plotnikov, ki je včeraj izročil na Brdu pri Kranju svoje poverljive listine Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu.

Radio

Program radio Ljubljana

Sobota, 13. julija: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Plošča za ploščo — pisana zmes, godba vesela in pesnice vmes — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Plošča za ploščo — pisana zmes, godba vesela in pesnice vmes — 14 Poročila — 17 Otroška ura: Pavlihove zvijače. Lutkovna igrice v treh slikah — 17.30 Med igracami (plošče) — 17.50 Pregled sporeda — 18. Za delopust igra Radijski orkester — 18.40 Masa in posameznik (g. dr. Emil Hrovat) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Likovna umetnost in narodna zvesta (prof. Stane Kregar, Ljubljana) — 19.40 Objave — 20 Zunanje politični pregled (g. dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Groda Kozol — Pisan večer. Napisal Fr. Milčinski, izvajajo člani Radijske igr. družine — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za dober konec igra Radijski orkester.

Drugi programi

Sobota, 13. julija: Belgrad: 20.40 Zabaven koncert. — Zagreb: 21. Sekstet. — Sofija: 20. Wellove skladbe. — Praga: 21.30 Lahka glasba. — Trst-Milan: 22.10 Operni odlomki. — Rim-Bari: 21. Komorna glasba. — Budimpešta: 19.25 Valčki. Bukarešta: 20. Repihigijeli stari plesi. — Sottens: 20.30 Švicarski večer.

Zvedel sem, da sta dve tretjini prebivalstva bili odvisni od vojaškega gospodstva tujih Amharcev, ki se od podvrženih plemen razlikujejo po plemenu, šegah in pogosto tudi po veri ter so ohranjali svojo oblast s pogostimi vojnami, pri katerih so vsi ujetniki prišli v suženjstvo. Celo cesar je bil samozanec.

Ugotovil sem, da država ni bila enotna. Ljudje so govorili več kakor sedemdeset jezikov in dvesto narečij. Narodnostno čustvovanje v zahodnem smislu je bilo docela nepoznano. Ljudstvo je v vojni družilo samo sovraštvo proti belcem.

Samo peščica ljudi je brala ali pisala. Amharščina, poglavitni jezik ima nad dvesto pismenk za zloge. Duhovni so storili svoje, da bi preprečili znanje branja in pisanja.

Videl sem, da so italijanski generalstabi zemljevidi kazali velike bele lise, ki so bile zazamovane kar kot »neraziskano ozemlje«. Nihče ne ve koliko šteje prebivalstvo duš na milijon kvadratnih kilometrov Abesinije. Cenitve se gibljejo med štiri in trinajst milijoni. Švicarski inženir Fernand Bietry, ki je štiri leta prebil v tej deželi, mi je dejal, da je umrljivost otrok toliko in da plemena tako naglo izumirajo, da misli, da je ljudi v Abesiniji samo tri milijone.

Večina prebivalstva sploh ne ve ničesar o zunanjem svetu. Bietry, ki je razumel trigrejščino je dejal, da je malo Abesincev slišalo kdaj kaj o Ameriki, ali o svetovni vojni. Ljudje redko potujejo

kaj več kakor nekaj ducatov kilometrov in žive komaj kaj drugače, kakor njihovi predniki pred tisoč ali dva tisoč leti.

O Abesincih se mi je zdelo, da so nekako na tisti kulturni stopnji, kakor Indijanci, ko so prišli belci v Ameriko. Sprejeli so od njih puško in jekleni nož, sicer pa kaj malo od bele omike. V življenjskih navadah ter v vojskovanju sem našel veliko podobnosti med abesinsko in med indijansko omiko. Toda po tem, kar mi je znanega o ameriških Indijancih, so ti pred prihodom belcev bili na višji naravni in telesni stopnji kakor Abesinci.

Uporaba kolesa — ne bicikla, marveč kolesa kot najpreprostejšega pripomočka za premikanje bremen — ki ga smatramo kot enega največjih izumov v človeškem napredku, je bila večina Abesincem docela nepoznana, kakor sem videl. V dveh mesecih bivanja v Abesiniji nisem pri domačinih videl prav nobenega vozila, ali priprave na kolesih, čeprav sem obiskal najvažnejša severna mesta: Addo, Adrigat in Makale.

Voznih cest v vsej deželi prav za prav sploh ni bilo. Edino premikalno sredstvo na kamenitih cestah, ki so jih živalske noge v stoletjih shodile, je bil mežeg. Zveze z notranjčino državo so bile tako preproste, da karavane, ki so tedne po začetku vojne prišle do italijanskih črt, niso o vojni nič vedele. Slišal sem, da je župan v Desiju, poznejšemu glavnemu stanu neguša, zvedel za padeč Addo šele mesec pozneje.

Druga mogočna ovira za razvoj Abesincev v modernem smislu, je bila v njihovi prazni veri, da se vsakdo, kdor dela železno orodje, ponoči spremeni v hijeno in žre trupla. Samo majhno plemo, Falaši ali »Crni Judje«, ki so bili še pripadniki stare mozačne vere, so delali z železom, toda druga plemena so jih zaradi tega zaničevala in se jih bala. Niti konice preprostih plugov niso bile okovane z železom. Plugi so bili navadne, lesene kljuke.

Pač pa Abesinci uporabljajo železne priprave, ki so izdelane zunaj. Tako je puška narodno, vsakomur najljubše orodje. Vsak odrasli, ki le more priti do kakršnega koli pihalnika, ga nosi neprenehoma pri sebi. Po navadi ima puško položeno čez obe rami in jo drži za kripito in za ustje. Puška velja kot znamenje polnoletnosti in odkazuje moškemu njegov položaj v skupnosti.

Deželo je vladalo popolno samodržstvo, ki je temeljilo na razrahljanem fevdalnem redu. Vsak poglavar je bil odgovoren samo

naslednjemu višjemu poglavarju, zaradi česar je bila tudi zvestoba množici do vladarja kaj malo vredna.

Krajevni oblastniki in rasi niso dobivali nič plače. Skrbeli so zase s tem, da so brezobzirno ropali podložnike.

Podlaga za obdavčenje je bila desetina živčevja in živine, ki jo je imel vsak moški. Plačevali so jo v blagu. Na vsake štiri dni so morali en dan delati za gospoda. Razen tega so morali ljudje skrbeti za vojaštvo in za oblastnikove goste, dajati pa so morali še druge davke v denarju ali v blagu.

Te davke so ogromni večini ljudstva komaj puščale tisto, kar je bilo potrebno za golo življenje. Glavni posel večine prebivalstva je bila skrb, kako dobiti zadosti hrane. Rasi so negušu plačevali del srebra in dohodkov, ki so jih jemali od svojih nižjih poglavarjev.

Iz vsega, kar sem videl, bral in slišal, sem dobil prepričanje, da je abesinska oblika koptske cerkve spakcek krščanstva, prav nič podoben evropskemu krščanstvu, globoko pokopan pod poganstvom in divjim praznovanjem. Spoznal sem tudi, da je ta napol poganška vera v državi imela najbolj nazadnjaški in najškodljivši vpliv.

Koptska cerkev je imela v lasti kako tretjino države. Nevedni zajedalski svečeniki so tvorili približno četrtno moškega prebivalstva. Delali niso, bili so prosti vojaščine in so živeli od tega, kar so izstisnili iz ljudstva. Pristojbina kakih petih dolarjev je omogočila vsakemu moškemu, da je postal diakon in živel od svojih bližnjih. Le malo teh ljudi je znalo brati in pisati. Po zanemarjenosti telesa in obleke so bili podobni večini ljudstva.

Ta napol poganška cerkev se je zagrizeno upirala vsakemu napredku, vsaki novotariji in je pri vladajočem razredu uživala velik vpliv. Nepriistranski tuji opazovalci so mi pravili, da se kaj malo briga za moralno ljudstvo in da so vlačugarski brlogi ter žganjarske beznice brez ovire cveteli. V Addu in Makaleju sem videl veliko zamazanih koč, iz katerih je visela umazana cunjica z rdečim križem, kar je v Abesiniji znamenje javne hiše.

Čeprav se je Haile Selassije pošteno trudil, da bi odpravil trgovino s sužnji in je mislil, da bo s tem uspel v dvajsetih letih, se je vendar poglavar koptske vere, kot največji trgovec s sužnji nadvse trdovratno upiral prenosovi.